

26.10.2022

Valtiovarainministeri Annika Saarikko

Savonlinnan ja Länsi-Pohjan sairaaloiden asema ja rahoitus turvattava lainsäädännössä

Sote-uudistuksen tavoitteena on turvata palvelujen tasapuolinen saatavuus eri puolilla maata. Savonlinnan ja Kemin ympärivuorokautisen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystyssairaalan turvaaminen tasolla, jossa yleisanestesiassa tapahtuva leikkaustoiminta on mahdollista, takaa tämän tavoitteen toteutumisen myös Itä-Savon ja Kemi-Tornion alueen asukkaille. Alueelliset erityispiirteet etäisyyksineen ja teollisuustarpeineen sekä molempien alueiden huomattava vapaa-ajan asukkaiden ja matkailijoiden määrä edellyttävät ympärivuorokautisten yhteispäivystyssairaaloiden säilyttämistä kiireellisessä hoidossa.

Alueiden ammattikorkeakouluissa ja ammattioppilaitoksissa on merkittävä määrä terveydenhuoltoalan koulutuspaikkoja, joiden kannalta sairaaloiden pysyvyys on olennaista. Sairaaloiden mahdollinen määräaikaisuus heikentää lääkäri työvoiman ja hoitohenkilökunnan rekrytointeja tänä aikana sekä niiden pysyvyyttä. Sairaalalla on myös erittäin suuri elinvoimavaikutus Savonlinnan ja Kemin talousalueelle.

Hyvinvointialueiden rahoitus on myös turvattava siten, että se mahdollistaa kahden ympärivuorokautisen yhteispäivystyssairaalan mallin Etelä-Savon ja Lapin hyvinvointialueilla.

Samassa yhteydessä yliopistosairaalalisää käsiteltäessä, rahoituslakiin tulee tehdä kahden sairaalan mallin kustannuksia kompensoiva malli eduskunnan tahdon mukaisesti. Kahden sairaalan malli aiheuttaa sairaalaa kohden n. 5-6 miljoonan euron kustannukset, joita nykyinen rahoituslaki ei ota huomioon. Lisärahoitusta tarvitaan siten 12 miljoonaa euroa vuodessa. Esityksen taustalla on alueen olosuhdetekijät sekä molempien hyvinvointialueiden sairaaloiden elinvoimavaikutukset.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta antoi 15.6.2021 lainsäädäntöä koskevan mietintönsä, jossa se esitti, että eduskunta edellyttäisi Savonlinnan ja Kemin päivystävien keskussairaaloiden palveluiden turvaamista lailla. *”Eduskunta edellyttää, että hallitus turvaa Kemin ja Savonlinnan sairaaloiden riittävän palvelutason ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin sen varmistamiseksi.”* (Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö, StVM 16/2021 vp, lausumaehdotus 4)

Hallituksen esitys koskien hyvinvointialueiden perustamista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen uudistamista hyväksyttiin eduskunnassa 23.6.2021. Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru tiedotti 21.1.2022, että Sosiaali- ja terveysministeriössä on aloitettu edellä olevan lausuman toimeenpano terveydenhuoltolain muuttamiseksi. Hallituksen esityksen tarkoituksena on toteuttaa kirjauksen edellyttämät lainsäädäntömuutokset. Hallituksen esitys oli tarkoitus antaa viikolla 25. Kyseistä hallituksen esitystä ei ole kuitenkaan annettu vielä eduskuntaan.

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta annetun lain 59 §:n (”voimaannpanolaki”) ja eräiden muiden lakien muuttamisesta. Voimaannpanolain 59 §:n muuttamista koskevassa lakiesitysluonnoksessa on kysymys ehdotuksesta säätää Lapin ja Etelä-Savon hyvinvointialueille toistaiseksi voimassa oleva mahdollisuus ylläpitää useampaa kuin yhtä ympärivuorokautista yhteispalveluyksikköä sairaaloidensa yhteydessä. Voimassa olevassa laissa Lapin ja Etelä-Savon hyvinvointialueilla on tämä

mahdollisuus vuoden 2032 loppuun saakka. Hallituksen esitysluonnoksessa arvioidaan, että voimaanpanolain 59 §:n muutos ei edellyttäisi rahoituksen lisäämistä tai erilliskorvausta, koska kyseessä on mahdollisuus enemmän kuin yhden ympärivuorokautisen yhteispalveluyksikön ylläpitoon, ei velvoite.

Lakiesityksessä todetaan se, että pidemmällä aikavälillä kahden ympärivuorokautisen päivystysyksikön ylläpito voi osoittautua taloudellisesti raskaaksi Lapin ja Etelä-Savon hyvinvointialueille ja niiden on sopeutettava se järjestämism vastuullaan olevien palveluiden ja käytettävissä olevien resurssien kokonaisuuteen. Perustelut antavat ymmärtää, että tarkoituksena on mahdollistaa hallinnollisesti sujuva Länsi-Pohjan ja Savonlinnan sairaalan ympärivuorokautisesti päivystävän yhteispäivystysyksikön alasajo.

Edelliseen kappaleeseen viitaten, perustuslakivaliokunta on (PeVL 15/2018 vp.) kuitenkin katsonut, että ratkaisevassa asemassa hyvinvointialueille osoitettujen tehtävien asianmukaisen hoitamisen turvaamisessa on nimenomaan valtion rahoituksen riittävyys ja sen oikea kohdentaminen.

Savonlinnan kaupungin kannalta katsoen kuntalaisten määrän väheneminen vaikuttaisi merkittävästi kaupungin talouteen, jolloin tulee entistä haastavammaksi turvata kunnan lakisääteiset peruspalvelut.

Savonlinnan kaupunki esittää, että

1. Lapin sekä Etelä-Savon hyvinvointialueille kirjataan toistaiseksi voimassa olevana velvoitteena ylläpitää Savonlinnassa ja Kemissä ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystyssairaala, jossa yleisanestesiassa tapahtuva leikkaustoiminta on mahdollista.
2. Hyvinvointialueita koskevaan valtiovarainministeriön talousarvioon lisätään 12 miljoonaa euroa ja rahoituslain olosuhdetekijöihin tehdään kahden sairaalan mallin kustannuksia kompensoiva malli. Kahden sairaalan malli aiheuttaa sairaalaa kohden n. 5-6 miljoonan euron kustannukset, joita nykyinen rahoituslaki ei ota huomioon.